

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการประสานความร่วมมือของส่วนราชการ

ในการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์

พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการประสานความร่วมมือ และประสานงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยมีอำนาจเข้าไปในพื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ใด ๆ เพื่อทำการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพร เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผน จัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะรัฐมนตรี จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานความร่วมมือ ของส่วนราชการในการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษา สภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

“สมุนไพร” หมายความว่า พืช สัตว์ จุลชีพ ธาตุวัตถุ สารสกัดดั้งเดิมจากพืชหรือสัตว์ที่ใช้ หรือแปรรูปหรือผสมหรือปรุงเป็นยาหรืออาหารเพื่อการตรวจวินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือส่งเสริมสุขภาพร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ และให้หมายความรวมถึงถิ่นกำเนิดหรือถิ่นที่อยู่ ของสิ่งดังกล่าวด้วย

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติ ตามที่มีกฎหมายกำหนด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ข้อ ๔ การสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) การประสานงานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์ในการจัดเตรียมจัดทำแผนปฏิบัติการ เรียกว่า “แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพร” ตามมาตรา ๕๗

(๒) การกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลใดเข้าไปในเขตอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือคุณค่าของสมุนไพรหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพในบริเวณที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร

(๓) กำหนดวิธีการจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่บริเวณที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร รวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในอันที่จะรักษาสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศตามธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณค่าของสมุนไพรในพื้นที่บริเวณนั้น

(๔) การสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพรเพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพร

(๕) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์การเข้าไปในเขตอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๖) ปฏิบัติงานหรือร่วมดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์การคุ้มครอง การอนุรักษ์ การสำรวจ การศึกษาวิจัย และการใช้ประโยชน์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์

(๗) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพร ตามมาตรา ๕๗ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย หรือคณะรัฐมนตรี

(๘) การดำเนินการอื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย

ข้อ ๕ ผู้ที่จะทำการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ตามระเบียบนี้ จะต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๖ ให้อธิบดีหรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด แล้วแต่กรณี ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สังกัดอยู่เป็นผู้ยื่นขออนุญาตต่อส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์เพื่อเข้าไปทำการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ โดยจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเข้าไปดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) โครงการศึกษาวิจัยสมุนไพรที่ระบุวัตถุประสงค์และวิธีการศึกษาวิจัย

(๒) รายชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการสำรวจหรือศึกษาวิจัย

(๓) แผนที่อันเป็นบริเวณถิ่นกำเนิดที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติซึ่งอยู่ในเขตอนุรักษ์พอสังเขป

(๔) เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ หรือที่ส่วนราชการที่รับผิดชอบ ในเขตอนุรักษ์ร้องขอ (ถ้ามี)

ในการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ตามวรรคหนึ่ง หากเขตอนุรักษ์ใดเป็นพื้นที่ที่อยู่รับผิดชอบหรือดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนด้วย ให้ส่วนราชการผู้ขออนุญาตประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน แล้วแต่กรณี เพื่อร่วมดำเนินการกับพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้

ข้อ ๗ การสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ และส่วนราชการที่พนักงานเจ้าหน้าที่สังกัดอยู่มีหน้าที่

(๑) ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของทางราชการ

(๒) ใช้วิธีการสำรวจหรือศึกษาวิจัยที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๓) ป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพร

(๔) ขออนุญาตจากส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์หากประสงค์จะเปิดเผยข้อมูล ในระหว่างการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพร

(๕) รายงานผลการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพร ทั้งในระหว่างการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรและหลังการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพร

(๖) ไม่นำข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพร ไปใช้ประโยชน์ในทางอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระหว่างการดำเนินการ หรือตามเอกสารโครงการ

ข้อ ๘ เมื่อส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์ได้พิจารณาอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เข้าทำการสำรวจและการศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ตามข้อ ๖ ให้มีหนังสือแจ้งอธิบดีหรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เข้าดำเนินการ

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อนุญาตตามที่กฎหมาย ว่าด้วยการนั้นกำหนดให้อธิบดี หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ

ข้อ ๙ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ติดตาม กำกับดูแล และการรายงานผลการดำเนินการ ให้อธิบดี หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด แล้วแต่กรณี รายงานความก้าวหน้าในการสำรวจและการศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามระยะเวลาที่จะตกลงกัน และให้รายงานการสำรวจและการศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จตามที่ได้รับอนุญาตต่อส่วนราชการที่รับผิดชอบ ในเขตอนุรักษ์

ข้อ ๑๐ การจัดทำรายงานผลการดำเนินการตามข้อ ๙ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) รายละเอียดของสมุนไพร ได้แก่ ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) ชื่อวงศ์ (Family) ชื่อไทย รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของสมุนไพรเท่าที่สามารถระบุได้ และจำนวนตัวอย่างสมุนไพรที่ทำการสำรวจหรือศึกษาวิจัย ทั้งนี้ หากมีการเก็บรวบรวมตัวอย่าง ตัวอย่างที่เก็บรวบรวมไปนั้น ต้องไม่เกินไปกว่าที่จำเป็น และต้องไม่เกินจำนวนและเป็นไปตามที่กฎหมายหรือระเบียบของส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์ได้อนุญาตหรือกำหนดไว้โดยเฉพาะ

(๒) การจัดการข้อมูลและตัวอย่างสมุนไพรที่เก็บรวบรวม รวมทั้งถิ่นกำเนิดของสมุนไพรที่ค้นพบจากการดำเนินการ

(๓) การนำข้อมูลจากการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรไปใช้ประโยชน์ และเงื่อนไขที่จะไม่โอนสิทธิตามข้อตกลงให้บุคคลอื่น เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์ที่รับผิดชอบก่อน

(๔) เงื่อนไขในการดำเนินการหรือข้อกำหนดของส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์หรือตามกฎหมายเฉพาะ

(๕) รายละเอียดของพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ อายุ ภูมิลำเนา

(๖) รายละเอียดอื่นตามที่ส่วนราชการที่รับผิดชอบในเขตอนุรักษ์กำหนด

ข้อ ๑๑ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและการศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพรในเขตอนุรักษ์ จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อจัดทำแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรตามมาตรา ๕๗ เท่านั้น

กรณีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์นอกจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ขอรับอนุญาตจากส่วนราชการก่อนจึงจะดำเนินการได้

ข้อ ๑๒ รายงานผลการดำเนินการตามข้อ ๙ ให้จัดทำเป็นสามชุด โดยจัดเก็บไว้ที่หน่วยงานต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และส่วนราชการที่อนุญาต แห่งละหนึ่งชุด

ข้อ ๑๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี